

van de Stichting de foto heeft gemaakt, waarmee de foto “toegerekend” kan worden aan de Stichting (r.o. 5). De kantonrechter had hier eigenlijk artikel 8 Aw moeten toepassen, maar het resultaat is hetzelfde.

Nu de Stichting geen toestemming heeft gegeven voor het plaatsen van de foto, heeft CCC inbreuk gemaakt op de exploitatie- en persoonlijkheidsrechten van de Stichting (r.o. 9). De meeste rechters gaan er in zo'n geval van uit dat schade dan gegeven is, maar hier oordeelt de kantonrechter dat “onvoldoende is komen vast te staan dat De Stichting door de publicatie van de foto op de website van CCC schade heeft geleden” (r.o. 10). Daarbij acht hij doorslaggevend dat er geen commercieel belang is gemoeid met de foto en dat partijen niet op zakelijk gebied actief zijn, maar zich bezig houden met een liefhebberij.

Dit oordeel is opmerkelijk. Als gezegd, gaan de meeste rechters ervan uit dat met een inbreuk enige schade gegeven is, bijvoorbeeld als gevolg van verlies van exclusiviteit of door het ontbreken van naamsvermelding. Dat daar in het onderhavige geval sprake van zou kunnen zijn, lijkt ook niet onaannemelijk. Dat de Stichting ondanks de winst op de auteursrechtelijke punten zonder schadevergoeding achterblijft en genoeg moet nemen met compensatie van de proceskosten, zal haar dan naar alle waarschijnlijkheid ook niet vrolijk hebben gestemd.

SvL

Rechtbank Den Haag 28 maart 2018, IEF 17590, ECLI:NL:RBDHA:2018:3212 (Just Brands/Çak Textile)

De door Just Brands ontwikkelde jeans ‘Bare Metal’ ontleent zijn auteursrechtelijke bescherming aan de verzameling of selectie van enige op zichzelf niet beschermde, maar wel kenmerkende elementen. Bovendien heeft Just Brands met de meer algemeen gangbare elementen van een spijkerbroek op voldoende eigen wijze uiting gegeven aan al bestaande stijlen en trends en gangbare elementen. De ‘Luciano Jeans’ van Çak Textile verschilt in zijn geheel bezien in zodanige mate van het ontwerp van de Bare Metal dat geen sprake is van een overeenstemmende totaalindruk. Deze auteursrechtelijke overwegingen maken dat ook de op het niet-ingeschreven gemeenschapsmodel en de op slaafse nabootsing gebaseerde vorderingen, bij gebreke van identiekheid en van niet verwarringwekkende nabootsing, voor afwijzing gereed liggen.

Is de Bare Metal jeans een werk?

(...)

4.4. De rechtbank is van oordeel dat door het gebruik van de combinatie van de door Just Brands onbestreden aangewezen vijf kenmerkende elementen (...) het ontwerp van de Bare Metal jeans aan de hiervoor geschetste criteria voldoet. Dit samenstel van elementen, waarbij het bij vier van die elementen niet zozeer draait om de door

Just Brands gegeven algemene aanduiding van die verschillende elementen maar om de navolgende specifieke vormgeving daarvan (de rechtbank heeft daarbij gebruik gemaakt van eigen foto's en voor zover nodig in de afbeeldingen met pijltjes en letters bepaalde details zichtbaar gemaakt), geeft de Bare Metal jeans een eigen, oorspronkelijke uitstraling.

- I. De dubbel gestikte en schuin geplaatste envelopzakken aan de voorzijde van de jeans, die zowel rechts als links bestaan uit drie even brede parallelle stroken, namelijk een onderste strook met daaroverheen het dubbele stiksel en twee stroken daarboven die zijn gescheiden door een blind stiksel (a).
- II. Het vlak dat met een (deels blinde) stikselnaad is geplaatst boven de voorzakken van de jeans, waarbij links tegen de naad naar onder toe een ritszakje (de 5e pocket) is geplaatst (b), dat is afgekaderd met een dubbel stiksel (c).
- IV. Het vlak boven de zakken aan de achterzijde van de jeans met een vanuit de middennaad naar weerszijden schuin aflopende naad met dubbel stiksel in het midden van het vlak.
- V. De achterzakken van de jeans, die zijn verdeeld in drie vlakken, namelijk:
 - een onderste vlak, afgescheiden van het vlak daarboven door een rechte stikselnaad op twee derde van de bovenkant van de zak,
 - een bovenste vlakje in de vorm van een driehoek over nagenoeg de hele breedte van de zak, welke driehoek bij de rechterzak een grijze kleur heeft en bij de linkerzak van dezelfde spijkerstof is als de rest van de zak

Bare Metal

Luciano

(en spijkerbroek), en afgescheiden wordt van het vlak daaronder door een rechte stikselnaad;

- een middelste vlak, waarin op één derde van de bovenkant van de zak een “gewassen” lijn (verkleuring) is aangebracht die niet evenwijdig is aan de bovenste stikselnaad van dit vlak (e).

4.5. Als het beeld van de voor- en achterzijde van de Bare Metal jeans als geheel in ogenschouw wordt genomen, valt met name een bepaalde belijning en vlakverdeling op. Door de keuzes ten aanzien van de (plaatsing van) naden/stiksels, (lijn)verkleuring en onderdelen van de zakken (ten opzichte van elkaar) ontstaan op meerdere plaatsen driehoekige vormen. Dat gebeurt aan de voorzijde van de jeans tussen de schuin geplaatste steekzakken en de (deels blinde) stikselnaad (met links het ritszakje) erboven. Aan de achterzijde van de broek zijn onder de vanuit de middennaad naar weerszijden schuin aflopende naad, drie tegen elkaar aanliggende driehoekige vormen zichtbaar. Deze naar weerszijden toe schuin aflopende naad vormt tezamen met de bovenkant van de zakken, welke bovenkant ten opzichte van de hiervoor bedoelde naad juist aan weerszijden schuin oploopt, aan beide zijden een eerste drie-

hoek (d). Direct daaronder vormt het bovenste vlak van de achterzakken een ten opzichte van driehoek d. gespiegelde (kleinere) (aan de rechterzijde grijze) driehoek. Ook in het middelste vlak van de achterzak is tussen de gewassen lijn en de stikselrand aan de bovenzijde van dat vlak een driehoekige vorm gecreëerd.

4.6. De rechtbank verwerpt het verweer van Çak c.s. dat de Bare Metal jeans auteursrechtelijke bescherming ontbeert omdat in het vormgevingserfgoed de meeste elementen al voorkomen en Just Brands in wezen bescherming tracht te krijgen voor een bepaalde stijl spijkerbroek, namelijk die van werkbreeken/carpenter pants, zoals hieronder afgebeeld.

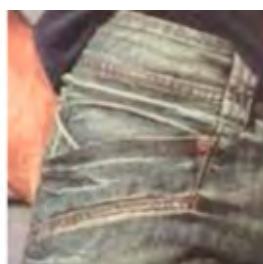

4.7. Çak c.s. heeft uit het vormgevingserfgoed de volgende voorbeelden aangehaald (waarbij de rechtbank uit de overgelegde voorbeelden uit het vormgevingserfgoed enkel de gedateerde modellen bij de beoordeling betreft, die dateren van vóór 2012).

- De dubbel gestikte en schuin geplaatste envelopzakken aan de voorkant van de spijkerbroek (onderdeel van kenmerk I) komen volgens Çak c.s. onder meer terug in de hieronder (bij A; toevoeging red.) links afgebeelde ‘Darlek Carrot Jean’ spijkerbroek van het merk Luke 1977 uit 2011 en de hieronder (bij A; toevoeging red.) rechts afgebeelde ‘Cross’ spijkerbroek uit 2007, en komen volgens Çak c.s. voort uit het element van de schuin geplaatste envelopzak dat al voorkwam in de Levi 501 broeken uit de jaren '50.
- Het vlak dat met een (deels blinde) stikselnaad is geplaatst boven de voorzakken van de jeans (kenmerk II) komt volgens Çak c.s. onder meer terug in de hieronder (bij B; toevoeging red.) links afgebeelde ‘Luke 1977 Chisel tapered Jean’ uit 2011 en in de hieronder rechts (bij B; toevoeging red.) afgebeelde ‘Closed Denim’ uit 2009.
- Voor de gedraaide broekspijpen wijst Çak c.s. op de ‘Engineered Jeans’ uit de jaren '90.

A

B

- De aan de achterkant van de spijkerbroek vanuit de middennaad naar weerszijden schuin aflopende naad met dubbel stiksel in het midden van het vlak boven de achterzakken (kenmerk IV) is volgens Çak c.s. al aangebracht op de hieronder afgebeelde 'Salsa Jeans One' uit 2011.

- Het (grijze) driehoekje als vlak aan de bovenzijde van de zak aan de achterzijde van de jeans (onderdeel van kenmerk V) is volgens Çak c.s. al eerder verwerkt, zoals in de hieronder links afgebeelde 'Miracle of Denim' uit 2011 en de hieronder rechts afgebeelde broek van Diesel uit 2010.

4.8. Het enkele feit dat bepaalde (onderdelen van) elementen al eerder werden gebruikt in spijkerbroeken of zouden zijn geïnspireerd op werkbroeken/carpenter pants, is onvoldoende om de conclusie te rechtvaardigen dat aan de Bare Metal jeans geen auteursrechtelijke bescherming toekomt. De stellingen van Çak c.s. dienaangaande gaan namelijk voorbij aan één van de uitgangspunten, te weten dat een verzameling of bepaalde selectie van op zichzelf niet beschermde elementen een (oorspronkelijk) werk kan zijn in de zin van de Aw (vergelijk r.o. 4.3). De combinatie van de (specifieke vormgeving van de) vijf vernoemde kenmerkende elementen van de Bare Metal jeans komt – zoals door Çak c.s. ook niet is betwist – in het vormgevingserfgoed niet voor. Daarbij neemt de rechtbank in aanmerking dat Just Brands de meer algemeen gangbare elementen van een spijkerbroek, die ook in menig tot het (overgelegde) vormgevingserfgoed behorende spijkerbroek voorkomt, zoals schuin geplaatste envelopzakken aan de voorkant van de spijkerbroek, met een vlak met stik-

selnaad en/of zakje daarboven, en ook (de combinatie van) achterzakken en het vlak daarboven met halverwege een vanuit de middennaad naar weerszijden lopend dubbel stiksel, op de onder r.o. 4.4 en 4.5 weergegeven wijze nader invulling heeft gegeven. Op die manier is door Just Brands op voldoende eigen wijze uiting gegeven aan al bestaande stijlen en trends en gangbare elementen.

4.9. De keerzijde hiervan is dat de beschermingsomvang van het aan Just Brands toekomende auteursrecht op het ontwerp van de Bare Metal jeans beperkt is tot die (combinatie van) onderdelen van kenmerkende elementen waaraan de Bare Metal jeans originaliteit ontleent. Bij de schuin geplaatste envelopzakken en het vlak daarboven aan de voorzijde van de broek (elementen I en II) gaat het dan om de drie even brede parallelle stroken waaruit de bovenrand van die zakken bestaat, in combinatie met de specifieke wijze waarop het vlak daarboven is vormgegeven, met aan de ene zijde een ritszakje (de 5e pocket) die tegen de naad naar onder toe is geplaatst en is afgekaderd met een dubbel stiksel. Aan de achterzijde van de broek gaat het om de specifieke vlakverdeling van de zakken (element V). Daarnaast is bepalend voor de beschermingsomvang van de Bare Metal jeans de in r.o. 4.5 omschreven vlakverdeling als het gehele beeld van de voor- en achterzijde van de Bare Metal jeans in ogeschouw wordt genomen. Dit alles in combinatie met de gedraaide broekspijpen (element III).

Inbreuk?

4.10. Vervolgens ligt de vraag voor of Çak c.s. met de Luciano jeans inbreuk maakt op het aan Just Brands toekomende auteursrecht op de Bare Metal jeans in de zin van

artikel 13 Aw. Ook bij de beoordeling daarvan komt het aan op de totaalindruk en meer in het bijzonder op de vraag of de Luciano jeans in zodanige mate de karakteristieke trekken van de Bare Metal jeans vertoont dat de totaalindrucken die de broeken maken, te weinig verschillen voor het oordeel dat het ontwerp van de Luciano jeans als een zelfstandig werk kan worden aangemerkt.¹¹ Des te minder de in de Luciano jeans gekozen originele combinatie is ontleend aan de Bare Metal jeans, hoe sneller sprake is van een andere totaalindruk.

4.11. Gegeven de relatief beperkte beschermingsomvang van de Bare Metal jeans en na bestudering van de totaalindrucken van beide spijkerbroeken aan de voor- en aan de achterzijde, komt de rechtbank tot het oordeel dat met de Luciano jeans geen inbreuk is of wordt gemaakt op de auteursrechten van Just Brands. Zij overweegt daartoe als volgt.

4.12. Ten behoeve van de vergelijking van de voorkant van de spijkerbroeken zijn hieronder afbeeldingen opgenomen waarbij de Luciano jeans en de Bare Metal jeans naast elkaar zijn gelegd.

4.13. Hierbij valt op dat de onderdelen aan de voorzijde van de broek waaraan de Bare Metal jeans bescherming ontleent, in de Luciano jeans op zodanig andere wijze vorm is gegeven dat de totaalindruk van de voorzijde van de Luciano jeans een wezenlijk andere is dan de totaalindruk van de voorzijde van de Bare Metal jeans. Zo bestaat de bovenzijde van de schuin geplaatste envelopzakken van de Luciano jeans uit twee in plaats van drie parallelle stroken, wat het geheel een stuk minder grof en opvallend doet ogen. Bovendien is de hoge kant van de envelopzakken in ver-

gelijking met die van de Bare Metal jeans op enige afstand geplaatst van de (blinde) stikselnaad in het vlak boven de envelopzakken, zodat anders dan in de Bare Metal jeans geen driehoek wordt gevormd. Daarbij komt dat het voor de Bare Metal jeans kenmerkende element van het ritszakje aan één zijde, afgekaderd met een dubbel stiksel, geplaatst aan de onderzijde van de naad boven de envelopzak, in de Luciano jeans geheel ontbreekt. Daarentegen steekt in de Luciano jeans boven de rand van één van de envelopzakken een steekzakje uit. De bovenrand van dat steekzakje volgt niet de schuine lijn van de daaronder geplaatste steekzak, zodat het vlakje tussen de envelopzak en de (blinde) stikselnaad daarboven, anders dan in de Bare Metal jeans, met een rechte lijn wordt onderbroken en daarbinnen een extra vlak ontstaat. Verder is bij de Luciano jeans vanaf de horizontale stikselnaad van dit steekzakje, iets voorbij de helft, een enkel stiksel zodanig aangebracht dat daarmee de verdere contouren van het steekzakje worden gesimuleerd. Dit ontbreekt bij beide voorzaken van de Bare Metal jeans.

4.14. Voor de vergelijking van de achterkant van de broeken zijn hieronder afbeeldingen opgenomen van de Bare Metal jeans (links) en de Luciano jeans (rechts).

4.15. Voor wat betreft de achterzijde van de jeans zijn overeenkomsten tussen beide broeken aan te wijzen, zoals dat de op zich in spijkerbroeken gangbare stikselnaad halverwege het vlak boven de achterzakken in beide broeken schuin naar beneden afloopt. Ook zijn de achterzakken van de Luciano jeans net als bij de Bare Metal jeans in verschillende vlakken verdeeld en zijn aan de bovenrand van de achterzakken (niet slechts aan één zijde maar aan beide zijden grijze) driehoekige vlakjes vorm gegeven. Dat neemt echter niet weg dat in de vlak-

verdeling van de achterzakken, de plaatsing van de achterzakken en (daardoor) ook in de vlakverdeling boven de achterzakken verschillen tussen de Luciano jeans en de Bare Metal jeans bestaan. Zo is de bovenste rand van de achterzakken van de Luciano jeans niet schuin geplaatst ten opzichte van de dubbele stikselnaad daarboven en is – behalve de grijze driehoekjes aan de bovenrand – de verdere belijning in de achterzakken ook geheel recht. In de Luciano jeans ontstaan daarom niet zoals in de Bare Metal jeans meerdere op elkaar aansluitende driehoekige vormen. Verder zijn de achterzakken van de Bare Metal jeans verdeeld in drie en die van de Luciano jeans in vier gestikte vlakken. De grijze hoekjes die in de Luciano jeans het bovenste gestikte vlakje van de achterzakken vormen, zijn aanzienlijk lichter van kleur dan in de Bare Metal jeans, en beslaan niet de gehele bovenrand van de zakken. Daarbij komt dat de zakken van de Bare Metal jeans in verticale richting significant groter zijn en ogen dan die van de Luciano jeans (21 cm versus 18 cm¹²).

4.16. Dit brengt mee dat de totaalindrukken die de broeken maken slechts aan de achterzijde overeenkomsten vertonen, maar dat ook aan die zijde wezenlijke verschillen bestaan in voor de Bare Metal jeans karakteristieke elementen, met name voor wat betreft de belijning en vlakverdeling. De conclusie is dan ook dat de Luciano jeans in haar geheel bezien in zodanige mate verschilt van het ontwerp van de Bare Metal jeans dat voldoende afstand is genomen van die jeans en geen sprake is van een overeenstemmende totaalindruk. Met betrekking tot het kenmerk van de gedraaide broekspijpen zien de spijkerbroeken er visueel identiek uit, maar de rechtbank acht dit kenmerk niet zodanig bepalend dat de overeenstemming dien-aangaande tussen de Bare Metal jeans en

de Luciano jeans bedoeld verschil in totaalindruk kan opheffen. Dat betekent dat van auteursrechtinbreuk geen sprake is.

Niet-ingeschreven Gemeenschapsmodelrecht

4.18. Vorenstaande overwegingen maken dat de op inbreuk op het niet-ingeschreven Gemeenschapsmodelrecht gestoelde vorderingen evenzeer voor afwijzing gereed liggen.

4.19. Ingevolge artikel 10 lid 1 GModVo omvat de beschermingsomvang van het Gemeenschapsmodel immers elk model dat bij de geïnformeerde gebruiker geen andere algemene indruk wekt. Volgens lid 2 van dat artikel wordt bij het beoordelen van de draagwijdte van de bescherming van het Gemeenschapsmodel rekening gehouden met de mate van vrijheid van de ontwerper bij de ontwikkeling van het model. Bij het vaststellen van de beschermingsomvang is de afstand tussen het model en het vormgevingserfgoed van belang.¹³ De geïnformeerde gebruiker zal de modellen zo mogelijk rechtstreeks vergelijken.¹⁴ Artikel 19 lid 2 GModVo biedt aan niet-ingeschreven Gemeenschapsmodellen slechts dan bescherming, indien het aangevochten gebruik van het model voortvloeit uit het namaken van het beschermde model.

4.20. Veronderstellenderwijs ervan uitgaande dat op de Bare Metal jeans een modelrecht heeft gerust, vloeit uit de overwegingen die zien op de vraag of Çak c.s. inbreuk heeft gemaakt op het auteursrecht van Just Brands voort dat de Luciano jeans niet identiek wordt geoordeeld aan de Bare Metal jeans, zodat ook geen sprake is van inbreuk in de zin van artikel 19 lid 2 GModVo.

Slaafse nabootsing?

4.22. Ook de subsidiaire grondslag kan geen grond vormen voor toewijzing van vorderingen, waarbij wederom kan worden verwezen naar de overwegingen die zien op de vraag of Çak c.s. inbreuk heeft gemaakt op het auteursrecht van Just Brands. Daarbij moet voorop worden gesteld dat nabootsing van een stoffelijk product dat niet (langer) wordt beschermd door een absoluut recht van intellectuele

eigendom in beginsel is toegestaan. Daarop geldt als uitzondering dat door die nabootsing verwarring bij het publiek valt te duchten en de nabootsende concurrent tekortschiet in zijn verplichting om bij dat nabootsen alles te doen wat redelijkerwijs, zonder afbreuk te doen aan de deugdelijkheid of bruikbaarheid van zijn product, mogelijk en nodig is om te voorkomen dat door gelijkheid van beide producten gevaar voor verwarring ontstaat.

4.23. Veronderstellenderwijs ervan uitgaande dat de Bare Metal jeans het benodigde onderscheidend vermogen bezit voor een eigen plaats op de markt, zijn – zoals hiervoor al is overwogen – de uiterlijke kenmerken van de Luciano jeans voldoende verschillend van die van de Bare Metal jeans. Daarmee is geen sprake van verwarringwekkende nabootsing en dus evenmin van onrechtmatig handelen van de zijde van Çak c.s.

Noot

Wie weleens zonder architect maar met een aannemer zijn huis heeft verbouwd, zal wellicht hebben ondervonden hoe verrassend veel ruimte voor interpretatie blijkt te bestaan wanneer men denkt heel zorgvuldig, nauwkeurige en gedetailleerde instructies te hebben gegeven.

Wie geen ervaringen heeft met de samenwerking met een aannemer, die moet de foto's in deze uitspraak onmiddellijk afdekken en proberen de jeans te tekenen met behulp van de gedetailleerde beschrijvingen in het vonnis van de vormgeving en deze daarna vergelijken met de foto's die de rechtbank (!) heeft gemaakt.

Deze uitspraak is niet opgenomen in dit blad omdat hij juridisch zo opmerkelijk is, maar onder meer omdat de rechtbank zich op een voorbeeldige wijze en – zo begrijp ik – deels eigener beweging inzet om de vormgeving van de in het geding zijnde ontwerpen in woord en beeld zo goed mogelijk te vatten en over te brengen.

Toch maak ik nog twee korte signalerende opmerkingen over de formulering en toepassing van de werkdrempel en het inbreukcriterium bij gebruiksvorwerpen: de totaalindruk uit de toverdoos van de *Stokke*-arresten.

Dat de totaalindruk uit het gewone taalgebruik ('I know it when I see it') zoals

bekend (zie *AMI* 2016, afl. 5, p. 113-120) wringt met de totaalindruk in auteursrechtelijke zin (een beredeneerde analyse in plaats van een indruk) wordt in deze uitspraak onder meer geïllustreerd door maar liefst vijf totaalindrucken, te weten van de voor- en achterzijdes van beide ontwerpen en één van het geheel van beide, te benoemen. In r.o. 4.5 wordt gelukkig 'het gehele beeld' van voor- en achterzijde in ogeschouw genomen en dat neigt naar de wat mij betreft betere aanduiding, te weten het 'totaalbeeld'.

De tweede opmerking betreft de naar mijn idee onterechte vertekening van de beschermenswaardigheid en beschermingsomvang van de Bare Jeans die in 4.8 en 4.9 wordt verwoord. In 4.9 wordt als keerzijde van de beperkte originaliteit van de Bare Jeans, bestaande uit de originele combinatie van banale, maar kenmerkende elementen, de beperking van de beschermingsomvang van het ontwerp van de Bare Jeans tot die combinatie benoemd. Dat is op zichzelf niet onjuist, maar hierdoor raakt ten onrechte de mogelijkheid die wordt beschreven in het laatste onderdeel van de *Stokke*-bezwering, op de achtergrond. Men kan 'elementen die passen binnen een bepaalde mode, stijl of trend op voldoende eigen wijze vorm geven', om de vormgeving van deze elementen auteursrechtelijk beschermd te achten. Wat er in casu ook zij van de combinatie van elementen, opvallend is wat mij betreft juist de uitgesproken vormgeving bij de Bare Jeans van de in beginsel nogal banale elementen. De gedetailleerde beschrijvingen en foto's laten goed zien dat juist deze uitgesproken vormgeving de aanspraak op bescherming rechtvaardigt.

MdZ

Actualiteiten

Auteursrecht

Op 12 april jl. is een voorontwerp van de Wet toezicht en geschillenbeslechting in internetconsultatie gegaan.

Het wetsvoorstel heeft tot doel de slagvaardigheid en doelmatigheid van het toezicht op collectieve beheersorganisaties en onafhankelijke beheersorganisaties te vergroten. Verder regelt het voorstel dat het toezicht niet meer volledig uit de algemene middelen wordt bekostigd, maar deels wordt bekostigd door de sector. Reageren kan tot en met 7 juni aanstaande.